

Pisarna

za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer.

XX.

Vprašanje: Usposobljen sem za šole s slovenskim učnim jezikom. Ali morem dobiti voditeljsko mesto na kaki štirirazrednici na Kranjskem? Nekateri tovariši pravijo, da — ne, jaz pa pravim, da — dal — Nekateri tovariši zamenjavajo učni jezik s predmetom. Na naših štirirazrednicah je povsod — razen Kočevja — nemščina kot predmet, a učni jezik je vendar — slovenski, zaradi tega sem mnenja, da lahko dobim mesto voditelja na kaki štirirazrednici. Kakšno je Vaše mnenje?

Gladež,

nadučitelj na trirazrednici.

Ker ni na to vprašanje tako lahko odgovoriti, smo se informovali na dveh straneh in dobili tudi dva različna odgovora.

I. odgovor: O tej stvari ni nikjer nič določnega zakonitega navedeno. Moje osebno mnenje je to, da dotični učitelj ne more dobiti nadučiteljskega mesta na štirirazrednici, ker ni usposobljen, da bi mogel nadzorovati, kako drugi učitelji poučujejo nemški jezik po raznih razredih. Tedaj bi tudi ne mogel izpolnovati dolžnosti, ki jo voditeljem na štirirazrednicah nalaga § 34. odst. 2. šolskega in učnega reda.

Dohtar Rovan.

II. odgovor: Ker ni o tej stvari nikjer nič določnega zakonitega, mora na vsak način veljati to, kar svedoči izpričevalo: »Usposobljen za šole s slovenskim učnim jezikom«. To pa niso samo enorazrednice, dvorazrednice in trirazrednice, ampak tudi naše štirirazrednice, saj je tudi na teh učni jezik — slovenski, nemščina pa le predmet in ne učni jezik. Za ta predmet si pa izprašan — kar znači tvoje izpričevalo — kakor si izprašan iz računstva, zemljepisja itd. In če si sposoben zdaj na trirazrednici nadzorovati pouk v računstvu, zemljepisju itd., si tudi sposoben, da nadzoruješ pouk v nemščini kot predmetu. Za zemljepisje, računstvo itd. ni treba voditelju večrazrednih šol imeti posebnega izpita, ravnotako ne za nemščino kot predmet. Tudi deželni šolski nadzornik bi n. pr. ne smel nadzorovati fizike, kemije itd., če je izprašan samo iz latinščine in grščine. Logično bi bil tudi n. pr. v Ljubljani nemogoč okr. šol. nadzornik, ki ima izmed vsega ljubljanskega učiteljstva najmanj študij.

Po mojem mnenju bi bilo krivično, ako bi ne dobil službe voditelja štirirazrednice. Ako dobiš odgovor, da ti ne dajo službe iz tu razpravljanega vzroka, se pritoži do zadnje inštanice, da se ta zadeva temeljito in končnoveljavno razjasni!

Dohtar Ribež.

Ponavljalna šola na Kranjskem.

Deželni šolski zakon z dne 28. februarja 1874. določa, da napravijo povsod tam ponavljalno šolo, kjer traja dolžnost šolskega obiskovanja do izpolnjenega 12. leta, t. j. na vseh ljudskih šolah po kmetih. Drugod traja doba šolskega obiskovanja do izpolnjenega 14. leta. Ta zakon je bil narejen z namenom, da olajša šolsko dolžnost zadnji dve leti, vendar pa principa državnega šolskega zakona o osemletni šolski dolžnosti ne krši. Že večkrat smo imeli priliko, da smo v svojem listu označili svoje mnenje glede ponavljalnih šol. Deželno slovensko učiteljsko društvo je tudi že poslalo

vlogo na dež. šol svet, kako bi bilo ponavljalno šolo preosnovati, da bi donášala več dobička. Vsi ti naši glasovi niso našli poslušnih ušes. Deželni šolski svet kranjski je celo z ukazom z dne 25. februarja 1902, št. 709 a), grešil proti določilom že imenovanega deželnega zakona z dne 28. februarja 1874., po katerem se mora začeti pouk na ponavljalnih šolah z novembrom. In zakaj? Ko je bil izdan ta zakon, se je začelo šolsko leto po vseh šolah po kmetih z novembrom in to iz enostavnega vzroka, ker po kmetih manjši otroci ves oktober pasejo, večji pa pomagajo pospravljati poljske pridelke. Iz istega vzroka je tudi določen začetek ponavljalni šoli z začetkom vsakdanji šoli, t. j. z novembrom.

V zadnjih 10 letih so začetek šolskega leta po kmetih uravnali po začetku šol po mestih, s tem pa ni bil izpremenjen začetek ponavljalnim šolam, v katerih traja po § 1. že večkrat citiranega deželnega zakona pouk od novembra do konca marca, torej pet mesecev. Ker ukazuje dež. šol svet z odlokom iz l. 1902., da je začeti ponavljalno šolo s šolskim letom vsakdanje šole, je s tem ovržena meni nič — tebi nič prejšnja zakonita določba, a vsakoletna doba ponavljalnih šol neenakomerna. Nekateri šole začnejo pouk s 1. septembrom, druge s 15. septembrom — torej traja po takih krajih sedaj ponavljalna šola po sedem, oziroma po 6 in pol mesecev, dočim ima trajati po dež. zakonu le zimske mesece. Pozivljamo naše krajne šolske svete, naj se nemudoma s prošnjami obrnejo na dež. šol svet, da razveljavi svoj ukaz z dne 25. febr. 1902. in v smislu deželnega zakona z dne 28. februarja 1874. določi, da se začne pouk na ponavljalnih šolah z novembrom.

Vročinske počitnice.

S Štajerskega nam piše prijatelj: Da bi nas kranjski tovariši ne zavidali po nepotrebnem in da bi se »Tovarišev« uredništvo v svoji gotovo uspešni molitvi spomnilo tudi nas, objavljam tukaj odlok, ki smo ga prejeli ravno kar:

Zl. 1154

Bezirksschulrat Cilli, am 20. Juli 1904.

An alle Ortsschulräte und Schulleitungen des politischen Bezirkes Cilli.

In Erledigung mehrfacher Anfragen wird unter Hinweis auf die Anordnung des Erlasses des k. k. Landesschulrates vom 4. Juli 1891, Zl. 4386, und im Sinne des Ministerialerlasses vom 29. Mai 1886, Z. 10.253, und vom 28. Februar 1887, Zl. 21.644, zufolge Erlasses des k. k. Landesschulrates vom 28. Juli 1900, Zl. 6231, allen Ortsschulräten und Schulleitungen eröffnet, daß sogenannte Hitzferien für die Volksschulen auf dem Lande bis auf weiteres nicht statthaft sind.

Der Vorsitzende: Apfaltrern m. p.

Opomba uredništva: Naša molitev velja torej tudi za Štajersko. — Lepo se nam zdi, da so naša šolska oblastva toliko vneta za zdravstvo mladine. Zato pa tudi tako naglo izvohajo paragraf ali odlok, ki pospešuje šolsko higijeno. Te usmiljene ljudi bi bilo treba v zahvalo za njih človekoljubje nagnati v sedanjih pasjih dneh v nabitopolne šolske sobe. V prijetno dušljivem, po izhlapevajočem znoju dišečem zraku, ki je brez dvoma najboljši pospeševalec mladega zdravja, bi se morda tudi tem birokratom zagabilo dlakopljenje torturskih odredb.